

Quickscan natuurtoets

# Ontwikkeling Oude Tramweg 28

Lengel

Alliander N.V.

# Quickscan natuurtoets

Ontwikkeling Oude Tramweg 28

Lengel

Opdrachtgever: Alliander N.V.

Projectnummer: 3780.01

Datum: 20-04-2023

Projectleider en rapporteur: Jesse van Dijk



Autorisatie: Jur Metselaar



Opdrachtnemer: Buro Ontwerp & Omgeving  
Velperweg 157  
6824 MB Arnhem  
Postbus 2033  
6802 CA Arnhem  
info@ontwerpenomgeving.nl  
[www.ontwerpenomgeving.nl](http://www.ontwerpenomgeving.nl)

**INHOUD**

Pagina

1	INLEIDING .....	3
2	PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN.....	4
2.1	Beschrijving projectgebied.....	4
2.2	Algemene constatering.....	4
2.3	Geplande werkzaamheden .....	5
3	WERKWIJZE.....	6
3.1	Bureauonderzoek.....	6
3.2	Veldbezoek.....	6
3.3	Betrouwbaarheid .....	6
4	BELEIDSKADER .....	7
4.1	Algemeen .....	7
4.2	Gebiedsbescherming.....	7
4.3	Soortbescherming .....	8
4.4	Houtopstanden .....	8
5	RESULTATEN .....	9
5.1	Gebiedsbescherming.....	9
5.2	Soortbescherming.....	11
5.3	Samenvatting .....	17
6	CONCLUSIE .....	18
6.1	Conclusies soort- en gebiedsbescherming .....	18
6.2	Nader onderzoek.....	19
7	LITERATUURLIJST .....	21
7.1	Referenties .....	21
7.2	Gebruikte websites .....	22
7.3	Overige geraadpleegde bronnen .....	22

## 1 INLEIDING

In opdracht Alliander N.V. is door Buro Ontwerp & Omgeving een quickscan natuurtoets uitgevoerd aan de Oude Tramweg 28 te Lengel. De initiatiefnemer is voornemens een deel van de plaatselijke houtopstand te verwijderen en de bestaande bebouwing te slopen om hiervoor in de plaats een nieuw elektriciteitsgebouw te realiseren.

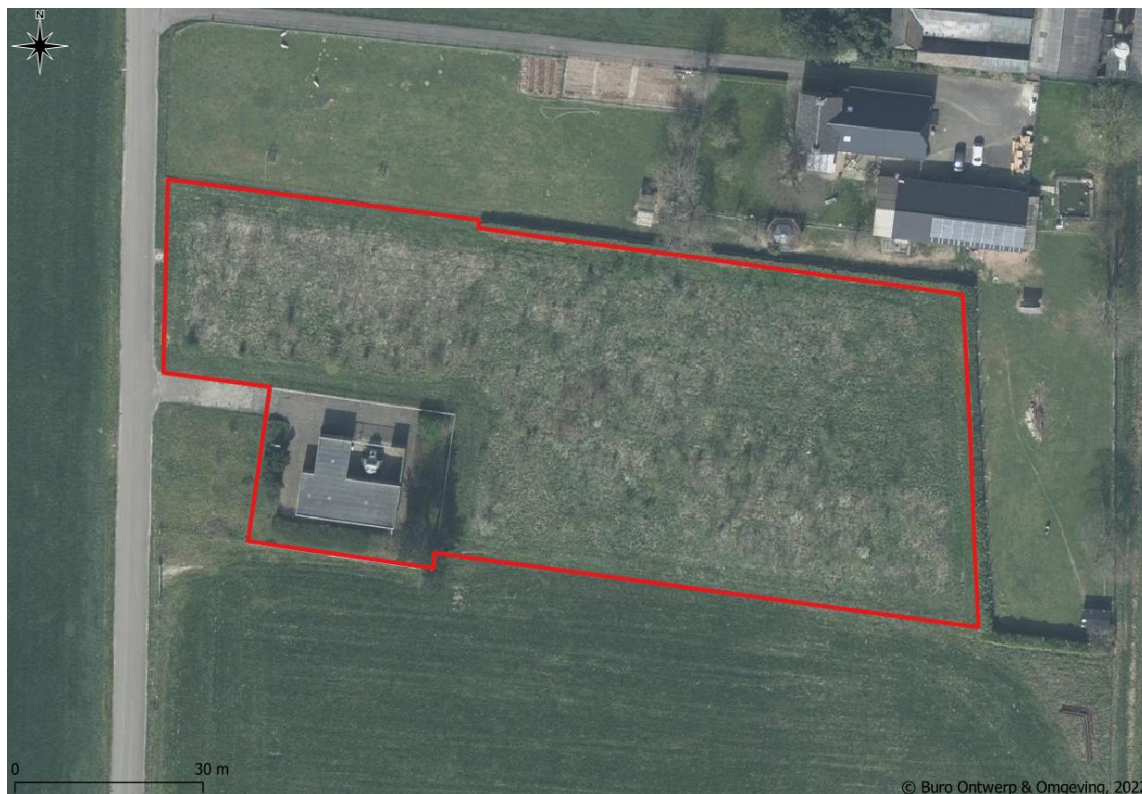
Het doel van de natuurtoets is om een indicatie te krijgen van de aanwezigheid en (mogelijke) effecten van de ingreep op beschermde gebieden en dier- en plantensoorten. Uit deze natuurtoets moet blijken of er nadelige effecten zijn op gebieden met een speciale beschermingsstatus, namelijk: Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland en de Groene Ontwikkelingszone. Vervolgens worden de mogelijke effecten onderzocht op onder de Wet natuurbescherming beschermde dier- en plantensoorten. Als (nadelige) effecten niet uit te sluiten zijn moet nader onderzoek plaatsvinden, moeten er mitigerende/compenserende maatregelen getroffen worden en/of eventueel een ontheffing van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd. Deze natuurtoets is gebaseerd op bureauonderzoek en een veldonderzoek.

In het voorliggende rapport worden achtereenvolgens het projectgebied (hoofdstuk 2), de werkwijze (hoofdstuk 3), het beleidskader (hoofdstuk 4), de resultaten (hoofdstuk 5) en de conclusie (hoofdstuk 6) beschreven.

## 2 PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN

### 2.1 Beschrijving projectgebied

Het projectgebied is gelegen ten noorden van de kern van Lengel. Naast de westelijke grens bevindt zich de Oude Tramweg (figuur 1). De locatie bestaat in de huidige situatie uit een braakliggend terrein met gras, struiken en jonge bomen. Vanaf de Oude Tramweg loopt een verharde oprijlaan naar een omheind elektriciteitsgebouw. De omgeving van het projectgebied bestaat uit een agrarisch milieu.



Figuur 1. Ligging projectgebied aan de Oude Tramweg (rood kader).

### 2.2 Algemene constatering

Het elektriciteitsgebouw is omringd door gaashekwerk. Binnen deze omheining is de grond grotendeels verhard. Hier bevinden zich drie ruwe dennen en een gemengde haag (voornamelijk hazelaar en wilde liguster). Het braakliggende gedeelte van het terrein is dicht begroeid met een groot aantal verschillende struik- en boomsoorten.



*Figuur 2. Hekwerk met grove dennen en gemengde haag (linksboven), zijaanzicht van het elektriciteitsgebouw (rechtsboven), oprijlaan met het vooraanzicht van het elektriciteitsgebouw op de achtergrond (linksonder) en een overzicht van braakliggend terrein (rechtsonder).*

### **2.3 Geplande werkzaamheden**

De initiatiefnemer is voornemens een deel van de houtopstand te verwijderen en het elektriciteitsgebouw te slopen om hiervoor in de plaats een nieuw elektriciteitsgebouw te realiseren.

### 3 WERKWIJZE

#### 3.1 Bureauonderzoek

Voorafgaand aan het veldbezoek is onderzoek gedaan naar de ligging van het gebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden, de voorkomende habitats en de verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en rondom het gebied. De bronnen die hiervoor zijn geraadpleegd zijn te vinden in de literatuurlijst (zie hoofdstuk 7).

#### 3.2 Veldbezoek

Het veldbezoek is uitgevoerd op 19 augustus 2022 en vond plaats van 12:00 tot 13:10. Tijdens het veldbezoek was het onbewolkt, stond er een matige wind (WZW3) en was het 23 graden Celsius. Er is gekeken naar het terrein en de geschiktheid hiervan voor beschermde planten- en diersoorten. Ook is gekeken naar de aanwezigheid van beschermde soorten, met inbegrip van sporen als braakballen, uitwerpselen, nesten en andere mogelijke verblijfplaatsen.

#### 3.3 Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de huidige wet- en regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van het projectgebied voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van deze soorten.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan natuurtoets geldig is voor een periode van maximaal drie jaar, tenzij de ecologische omstandigheden in deze periode wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, of wanneer inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan drie jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de natuurtoets opnieuw te onderzoeken.

## 4 BELEIDSKADER

### 4.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (Wnb) heeft als doel de natuur te beschermen, te ontwikkelen en de biologische diversiteit te behouden en herstellen. Voor ruimtelijke ingrepen zijn naast de algemene zorgplicht (artikel 1.11) ook hoofdstuk 2 (Natura 2000-gebieden), hoofdstuk 3 (soortenbescherming) en hoofdstuk 4 (houtopstanden) van de Wnb van belang. Beschermd gebied die geen deel uitmaken van het Natura 2000-netwerk zijn het Natuurnetwerk Nederland en de Groene Ontwikkelingszone. Deze gebieden vallen echter niet onder de Wnb, maar worden op provinciaal niveau beschermd.

### 4.2 Gebiedsbescherming

#### *Natura 2000-gebieden*

Natura 2000-gebieden zijn aangewezen op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn van de Europese Unie. Dit zijn gebieden waarin habitats en soorten beschermd worden die van Europees belang zijn. Per Natura 2000-gebied zijn specifieke instandhoudingsdoelen opgesteld. Projecten en andere handelingen die negatieve effecten hebben op de kwaliteit van de habitats en/of de instandhoudingsdoelen van het gebied mogen niet plaatsvinden zonder een vergunning. Dit geldt niet alleen voor projecten en handelingen binnen het Natura 2000-gebied. Ook projecten en handelingen aangrenzend of buiten het gebied kunnen negatieve effecten veroorzaken.

#### *Natuurnetwerk Nederland*

Natuurnetwerk Nederland (NNN) bestaat uit een netwerk van natuurgebieden en heeft als doel deze beter met elkaar en omringende agrarische gebieden te verbinden. In Gelderland zijn deze gebieden bekend als het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Het NNN is niet meegenomen in de Wnb; provincies wijzen zelf gebieden aan en dragen de verantwoordelijkheid voor het NNN en zijn behoud en ontwikkeling. In Gelderland zijn de GNN-gebieden aangewezen in de Provinciale Omgevingsvisie en beschermd volgens de bijbehorende Provinciale Omgevingsverordening (Provincie Gelderland, 2018; Provincie Gelderland, 2022).

Ruimtelijke ingrepen mogen de kenmerken en waarden van het NNN niet schaden. Dit wordt gewaarborgd door het 'nee, tenzij'-principe. Dit houdt in dat de voorgenomen ontwikkeling geen doorgang kan vinden als er sprake is van significant negatieve effecten, tenzij wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- De ontwikkeling moet van groot openbaar belang zijn;
- Er zijn geen reële alternatieven;
- Negatieve effecten op oppervlakte, samenhang en wezenlijke kenmerken en waarden worden zoveel mogelijk beperkt en de overblijvende effecten worden gelijkwaardig gecompenseerd.

#### *Groene ontwikkelingszone*

Om de samenhang van de natuur in het Gelders Natuurnetwerk te beschermen wil de provincie verbindingzones aanleggen in de Groene Ontwikkelingszone. Het bestaat uit terreinen met een andere bestemming dan natuur die vervlochten zijn met het GNN. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn in principe niet toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de kernkwaliteiten. Net als de GNN-gebieden is de Groene Ontwikkelingszone aangewezen in de Provinciale Omgevingsvisie en beschermd volgens de bijbehorende Provinciale Omgevingsverordening (Provincie Gelderland, 2018; Provincie Gelderland, 2022).



#### 4.3 Soortbescherming

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes voor soorten:

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (Wnb § 3.1)
- Beschermingsregime soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage II van het verdrag van Bern en bijlage I van het verdrag van Bonn (Wnb § 3.2)
- Beschermingsregime andere soorten (Wnb § 3.3)

In bovengenoemde paragrafen uit het Wnb zijn verbodsbepalingen vastgesteld en is vastgesteld voor welke handelingen een vrijstelling verleend kan worden. De verbodsbepalingen houden in dat vogels en andere beschermde soorten niet gedood of opzettelijk gestoord mogen worden en nesten, voortplantings- en rustplaatsen niet beschadigd mogen worden. Verder mogen beschermde planten niet geplukt of vernield worden. Als de werkzaamheden van het project leiden tot het overtreden van deze verbodsbepalingen moet worden nagegaan of een provinciale vrijstelling geldt of dat een ontheffing moet worden verkregen.

#### 4.4 Houtopstanden

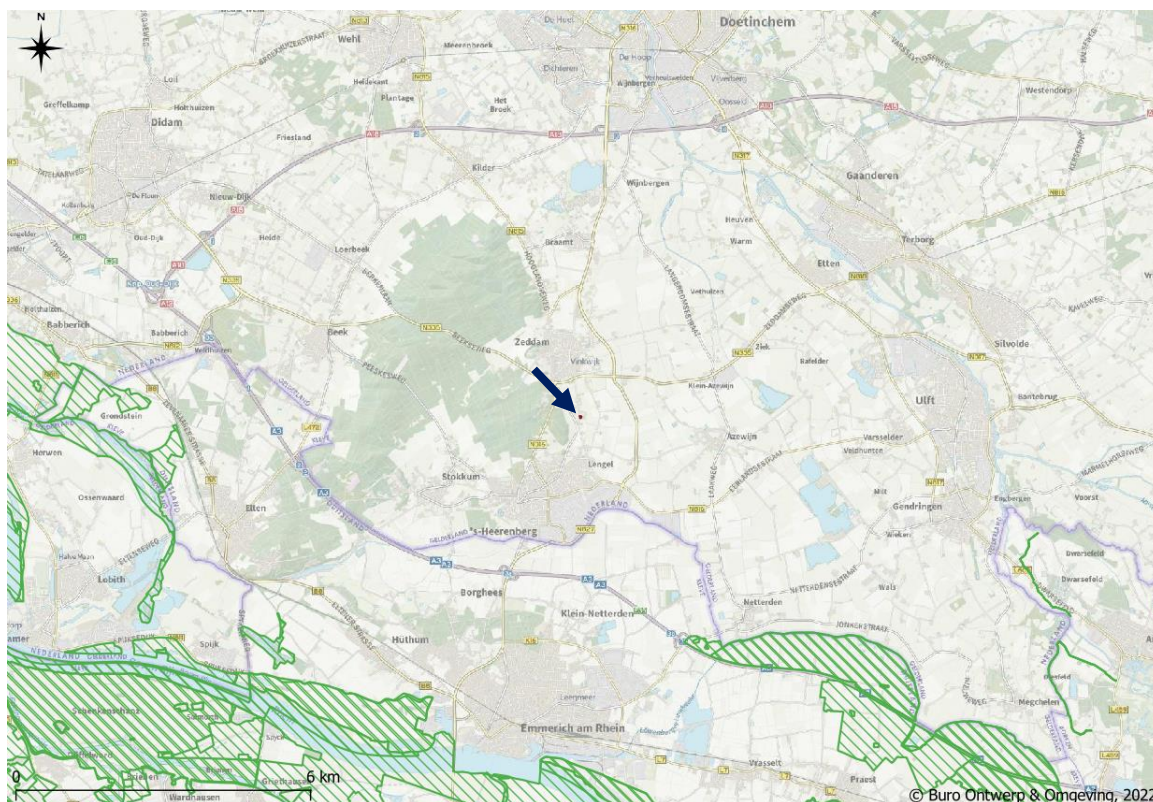
Als houtopstanden buiten de bebouwde kom worden geveld kan er een meld- en herbeplantingsplicht den. Dergelijke houtopstanden worden in de Wet natuurbescherming omschreven als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend die een oppervlakte van 10 are of meer beslaan. Ook wordt een rijbeplanting van meer dan 20 bomen als houtopstand gerekend (Wnb §4.1).

## 5 RESULTATEN

### 5.1 Gebiedsbescherming

#### Natura 2000

Het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied betreft het in Duitsland gelegen 'NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung' op een afstand van circa 5 kilometer ten zuidoosten van het projectgebied (figuur 3). Overige Natura-2000 gebieden op minder dan 10 km afstand zijn 'VSG Unterer Niederrhein' (ca. 5,5 km), 'NSG Emmericher Ward' (ca. 6,4 km), 'Rhein-Fischschutzzonen zwischen Emmerich und Bad Honnef' (ca. 7 km), 'Kalflack' (ca. 7,5 km), Rijntakken (ca. 8,6 km), 'NSG Bienener Altrhein, Millinger und Hurler Meer und NSG Empeler Meer' (ca. 9,1 km), 'NSG Salmorth, nur Teilfläche' (ca. 9,5 km), 'Klevsche Landwehr, Anholtsche Issel, Feldschlaggraben und Regnieter Bach' (ca. 9,6 km), 'NSG Grietherorter Altrhein' (ca. 9,8 km) en 'NSG Kellener Altrhein, nur Teilfläche, mit Erweiterung' (ca. 9,8 km).

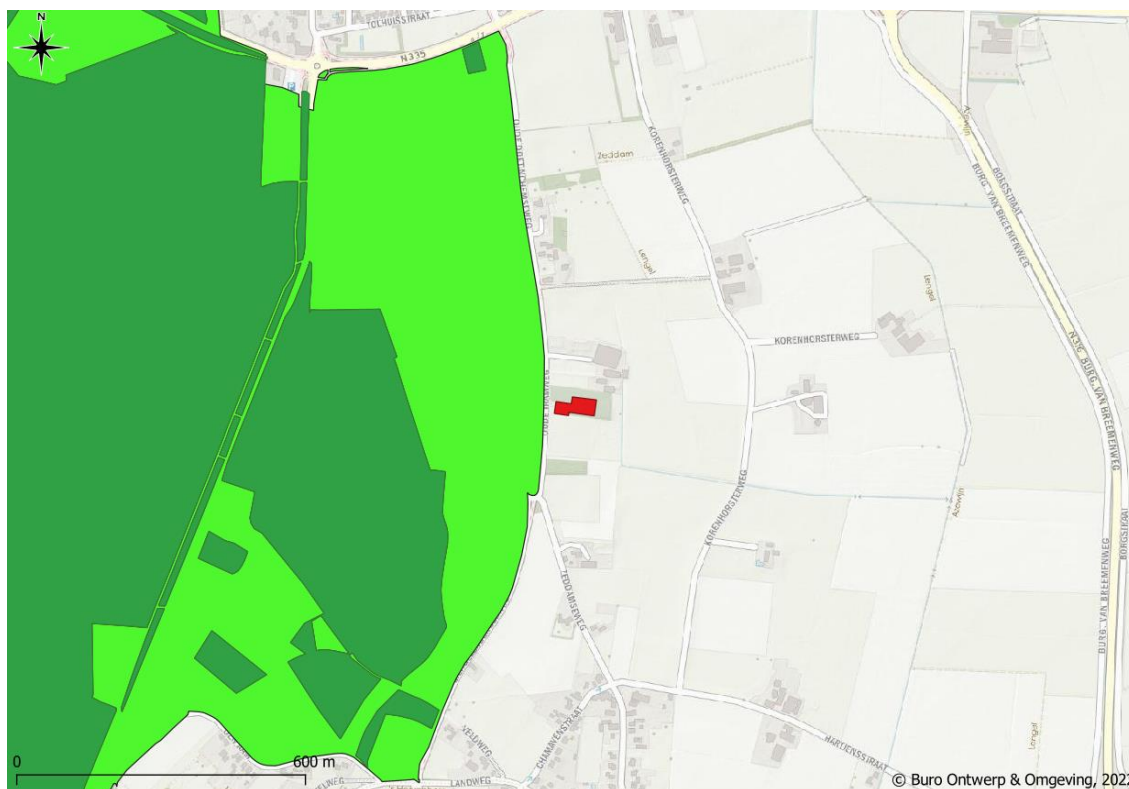


Figuur 3. Ligging projectgebied (donkerblauwe pijl) t.o.v. de Natura 2000-gebieden (groene lijnen en groen gearceerde vlakken).

Gezien het type werkzaamheden en de ligging van het projectgebied ten opzichte van de Natura 2000-gebieden zijn er geen negatieve effecten als oppervlakteverlies, versnippering, verontreiniging, verdroging, optische verstoring en verstoring door trilling, geluid en mechanische effecten. Door het gebruik van werktuigen kunnen er wel indirecte gevolgen zijn door stikstofdepositie vanuit de lucht. Omdat elf Natura 2000-gebied op minder dan 10 km afstand van het projectgebied liggen vindt er mogelijk stikstofdepositie plaats op stikstofgevoelige habitattypen van dit gebied. Aangezien het nieuwe elektriciteitsgebouw onbemand zal zijn, is er in de toekomstige situatie geen sprake van een toename van het aantal verkeersbewegingen. In de gebruiksfase vindt dus geen toename van stikstofemissie plaats. Een AERIUS-berekening zal daarom alleen benodigd zijn voor de aanlegfase.

#### *Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone*

Het projectgebied ligt op circa 260 meter afstand van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en op circa 23 meter afstand van de Groene Ontwikkelingszone (GO) (figuur 4). Gezien de ligging buiten deze gebieden worden de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van het GNN en de GO bij de werkzaamheden niet aangetast.



*Figuur 4. Ligging projectgebied (rode stip en pijl) t.o.v. het Gelders Natuurnetwerk (donkergroen) en de Groene Ontwikkelingszone (lichtgroen).*

### *Houtopstanden*

De te kappen houdopstand heeft een oppervlakte van meer dan 10 are. Een meld- en herbepantingsplicht is daarom van toepassing.

## **5.2 Soortbescherming**

### ***Vleermuizen***

Op basis van openbare verspreidingsgegevens kunnen in de omgeving van het projectgebied de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, baardvleermuis, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, watervleermuis. Alle vleermuissoorten vallen onder de Habitatrichtlijn (artikel 3.5 Wnb).

### *Verblijfplaatsen*

Vleermuizen kunnen globaal opgedeeld worden in boombewonende soorten zoals de rosse vleermuis en gebouwbewonende soorten zoals de gewone dwergvleermuis. Er zijn ook soorten die zowel gebouw- als boombewonend zijn. Vervolgens wordt er onderscheid gemaakt in typen verblijfplaatsen, bijvoorbeeld zomer- en paarverblijven.

De drie grove dennen en een aanzienlijk deel van de houtopstanden zullen gekapt worden. De dennen zijn daarom geïnspecteerd op holtes, maar deze werden niet aangetroffen. In de andere bomen op het braakliggend terrein werden ook geen holtes aangetroffen die mogelijk door boombewonende vleermuizen kunnen worden gebruikt. Tevens waren de bomen in dit gedeelte van het projectgebied niet voldoende volgroeid om geschikt te zijn als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Negatieve effecten op de rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen kunnen daarom worden uitgesloten.

Gebouwbewonende vleermuizen maken doorgaans gebruik van spouwruimtes, spleten en vergelijkbare ruimtes in gebouwen. De ruimte onder de boeiboorden bij de dakrand van het elektriciteitsgebouw kan gebouwbewonende vleermuizen schuilmogelijkheid bieden (figuur 5). Hierdoor kunnen negatieve effecten op de rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen niet worden uitgesloten.



*Figuur 5: Voorbeeld van invliegopening voor gebouwbewonende vleermuizen onder de dakrand van de bebouwing.*

### *Vliegroutes*

Vleermuizen volgen vaak lijnvormige elementen om heen en weer te bewegen tussen de verblijfplaatsen en foerageergebieden. Het behoud van lijnvormige landschapselementen is daarom van groot belang voor de instandhouding van vleermuispopulaties. Bij de sloop van het elektriciteitsgebouw en de kap van de houtopstand worden echter geen kwetsbare verbindingen aangetast. Omdat vleermuizen voldoende gelegenheid hebben om door het landschap te navigeren kunnen negatieve effecten op vliegroutes worden uitgesloten.

### *Foerageergebieden*

De in Nederland voorkomende vleermuizen leven allemaal van insecten. Ze foerageren daarom op allerlei plekken waar veel vliegende insecten aanwezig zijn. Enkele voorbeelden van dit soort gebieden zijn windbeschutte plaatsen langs lijnvormige elementen (bijv. sloten, beken en houtwallen), maar ook open plekken in bosgebieden of langs oevers met rietkragen. Bij het verdwijnen van essentiële foerageergebieden gaan de verblijfplaatsen ook verloren. Dergelijke elementen worden hier niet aangetast, waardoor negatieve effecten op essentiële foerageergebieden kunnen worden uitgesloten.

### **Grondgebonden zoogdieren**

#### *Algemene soorten*

Er wordt verwacht dat er verschillende algemene grondgebonden zoogdieren kunnen voorkomen in en rondom het projectgebied. Enkele voorbeelden hiervan zijn de egel en haas. Het is niet uit te sluiten dat deze zoogdieren in het projectgebied aanwezig zijn tijdens de werkzaamheden. Voor de meeste grondgebonden zoogdieren geldt in Gelderland een vrijstelling van de Wet natuurbescherming. Wel geldt voor deze soorten de algemene zorgplicht, waarbij alle handelingen die nadelige gevolgen veroorzaken achterwege gelaten moeten worden (artikel 1.11 Wnb). Indien dit niet mogelijk is, moeten maatregelen worden genomen om negatieve effecten te beperken of ongedaan te maken.

#### *Strikt beschermde soorten*

Op basis van verspreidingsgegevens kunnen de bever, otter, das, steenmarter, boommarter, bunzing, wezel, hermelijn en eekhoorn in de omgeving van het projectgebied voorkomen. Van de soorten kunnen negatieve effecten op de bever, otter en boommarter op voorhand worden uitgesloten. De twee eerstgenoemde soorten komen voor langs stromend water en moerasgebieden. De boommarter komt voor in bosgebieden.

De das is een nachttactieve soort en komt voor in kleinschalige landbouwlandschappen. Burchten worden aangetroffen in houtwallen, langs bosranden, singels en heggen. De burchtingangen maken deel uit van een uitgebreid holenstelsel van lange gangen en kamers die onderling verbonden zijn. Een typische burcht heeft drie à tien ingangen (Zoogdierverseniging, 2022<sup>a</sup>). Binnen de begrenzing van het projectgebied werden geen burchtingangen aangetroffen. Negatieve effecten op de das kunnen daarom worden uitgesloten.

Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke als verblijfplaats (Zoogdierverseniging, 2022<sup>c</sup>). De bebouwing is niet geschikt als verblijfplaats voor de soort door het ontbreken van openingen die groot genoeg zijn om een steenmarter toegang tot het gebouw te verlenen. Tevens werden er geen sporen aangetroffen. Negatieve effecten op de steenmarter kunnen daarom worden uitgesloten.

De bunzing, hermelijn en wezel zijn kleine marterachtigen die in kleinschalige cultuurlandschappen voorkomen (Bouwens, 2017). Alle kleine marters zoeken graag dekking in houtwallen, houtstapels of heggen. Ze nestelen vaak in hopen van andere diersoorten. Zo wordt de bunzing vaak aangetroffen in de hopen van konijnen, mollen, vossen en dassen, maar bijvoorbeeld ook andere beschutte ruimtes zoals onder boomwortels of takkenrillen. De hermelijn nestelt meestal in de hopen van mollen en konijnen en de wezel vooral in hopen van muizen, ratten en konijnen (Veldman & Troost, 2019). Zowel de rust- en verblijfplaatsen als de functionele leefomgeving van de kleine marters zijn beschermd. In het projectgebied werden geen hopen aangetroffen. De houtopstand op het braakliggend terrein biedt echter voldoende schuil mogelijkheden voor kleine marters, in de vorm van dicht struikgewas en braamstruweel, om te kunnen dienen als verblijfplaats. Negatieve effecten op kleine marterachtigen kunnen daarom niet worden uitgesloten.

Eekhoorns bouwen bolvormige nesten in bomen. Deze hebben een doorsnede van 30 tot 50 cm en zijn vooral 's winters goed waarneembaar. Soms gebruiken ze ook boomholtes, oude kraaien- of eksternesten of grote nestkasten als nestplaats. Nesten van eekhoorns kunnen op die van de ekster lijken, maar zijn te onderscheiden aan de aanwezigheid van blaadjes (Zoogdiervereniging, 2022<sup>b</sup>). De bomen in het projectgebied werden daarom onderzocht op de aanwezigheid van nesten en holtes, maar deze werden niet aangetroffen. Negatieve effecten op de eekhoorn kunnen daarom worden uitgesloten.

## **Vogels**

### *Algemene soorten*

Verskillende algemene vogelsoorten kunnen voorkomen in en rondom het projectgebied. Tijdens de veldbezoek werd de houtduif waargenomen. Conform de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wnb) is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van in het wild levende vogelsoorten te vernielen of te beschadigen, of nesten van deze vogels weg te nemen. Tevens zijn alle vogelsoorten tijdens het broedseizoen beschermd. Voor de meeste vogels kan worden aangenomen dat het broedseizoen van 15 maart tot en met 15 juli (indicatief broedseizoen) loopt, maar bij enkele soorten begint het seizoen eerder of loopt het langer door. Dichter bij het indicatieve broedseizoen is de kans op de aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten groter. Op het moment dat sprake is van een nest dat in gebruik is, zijn werkzaamheden die kunnen leiden tot beschadiging of verstoring hiervan verboden. Hierop is geen uitzondering en er is ook geen ontheffing mogelijk. Er wordt daarom geadviseerd om werkzaamheden waarbij nesten in struiken en bomen op de naastgelegen terreinen verstoord kunnen worden, (ruim) buiten het indicatieve broedseizoen uit te voeren.

### *Strikt beschermde soorten*

Van sommige vogelsoorten zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Buiten de bebouwde kom van Lengel kunnen dit de buizerd, sperwer, havik, boomvalk, ransuil, steenuil, kerkuil, roek en huismus zijn. Negatieve effecten op de havik kunnen op voorhand worden uitgesloten, aangezien er geen sprake is van een bosperceel.

De buizerd is een roofvogel die voorkomt in gevarieerde landschappen waar weilanden worden afgewisseld met houtwallen, bosranden en andere houtopstanden (BIJ12, 2017<sup>a</sup>). Tijdens het veldbezoek werden echter geen horsten aangetroffen, waardoor negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten de buizerd kunnen worden uitgesloten.

De sperwer broedt voornamelijk in jonge dichte naaldbossen en halfopen landschappen, maar kan ook in laanbomen, geïsoleerde bosjes en parken broeden (Vogelbescherming Nederland, 2022<sup>b</sup>). Tijdens het veldbezoek werden geen nesten aangetroffen. Tevens zijn de bomen op het braakliggend terrein niet hoog genoeg om te dienen als nestlocatie voor de sperwer. Negatieve effecten op de jaarrond beschermde nesten van de sperwer kunnen worden uitgesloten.

De kerkuil leeft doorgaans in cultuurlandschappen waar ook kruidenrijke akkerranden, houtwallen, heggen en bosjes worden aangetroffen. De soort broedt in Nederland in ongeveer 90% van de gevallen in nestkasten die in boerenschuren zijn geplaatst (BIJ12, 2017<sup>b</sup>). In het projectgebied zijn geen schuren of nestkasten aanwezig die door kerkuilen kunnen worden gebruikt als rust- of nestplaats. Negatieve effecten op de jaarrond beschermde nest- en rustplaatsen van de kerkuil kunnen worden uitgesloten.

De steenuil is een soort die voorkomt in kleinschalige cultuurlandschappen. Steenuilen broeden meestal in boomholten, nestkasten of nauwe ruimtes in gebouwen, bijvoorbeeld tussen de dakbedekking en het beschot. De steenuil is een zeer honkvaste soort die jaarrond gebruikt maakt van het nest (BIJ12, 2017<sup>d</sup>). In het projectgebied zijn geen schuren, boomholtes of nestkasten aanwezig die door steenuilen kunnen worden gebruikt als rust- en nestplaats. Negatieve effecten op de jaarrond beschermde nest- en rustplaatsen van de steenuil kunnen daarom worden uitgesloten. Gezien de afwezigheid van elementen als een boomgaard en kort grasland is het projectgebied geen onderdeel van de essentiële functionele leefomgeving van in de omgeving broedende steenuilen. Negatieve effecten op het functioneel leefgebied van de steenuil kunnen daarom worden uitgesloten.

De ransuil leeft in kleinschalige landbouwlandschappen, bosranden, parken en open bosgebieden. De soort broedt meestal in oude nesten van kraaien, eksters en soms in oude nesten van reigers, roofvogels of eekhoorns. Bij voorkeur bevinden deze zich in naaldbomen, maar ook in boomopslag, houtwallen en vrijstaande bomen (Vogelbescherming Nederland, 2022<sup>a</sup>). Tijdens het veldbezoek werden geen nesten en sporen aangetroffen. Tevens zijn de bomen op het braakliggende terrein niet hoog genoeg om te dienen als nestlocatie voor de ransuil. Negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten de ransuil kunnen worden uitgesloten.

De roek is een koloniebroeder die van oorsprong voorkomt in vochtige gras- en bouwlanden met verspreid staande houtopstanden (BIJ12, 2017<sup>c</sup>). Tegenwoordig worden meer dan de helft van de nesten binnen de bebouwde kom aangetroffen. De nesten worden dicht bij elkaar gebouwd in hoogopgaande bomen en zijn daardoor goed herkenbaar (SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2020). In de aanwezige bomen zijn echter geen nesten aanwezig. Tevens zijn de bomen op het braakliggend terrein niet hoog genoeg om te dienen als nestlocatie voor de roek. Negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten van de roek kunnen worden uitgesloten.

De huismus is een standvogel die gebonden is aan bebouwing en komt voornamelijk voor in dorpen en steden. De soort nestelt onder dakpannen van woningen of tussen andere nissen van gebouwen (BIJ12, 2022). Vanwege de afwezigheid van dakpannen en ruime spleten biedt het elektriciteitsgebouw geen geschikte nestlocaties voor deze soort. Negatieve effecten op de huismus kunnen worden uitgesloten.

Naast strikt beschermde soorten, staan er ook vogelsoorten in de Wet natuurbescherming beschreven waarvan het nest alleen jaarrond beschermd is als er zwaarwegende ecologische redenen zijn. Dit zijn voornamelijk holenbroeders, maar ook soorten die op of tegen gebouwen aan nestelen. Hiervan werden de boerenzwaluw en ekster in en vlak rondom het projectgebied waargenomen. In de omgeving van het projectgebied zijn echter voldoende uitwijkmogelijkheden, waardoor er geen ecologisch zwaarwegende redenen zijn om potentiële nesten van deze soorten jaarrond te beschermen.

### **Reptielen en amfibieën**

#### *Algemene soorten*

Op basis van de openbare verspreidingsgegevens zijn verschillende algemene amfibieënsoorten te verwachten in de omgeving van het projectgebied. Enkele voorbeelden hiervan zijn de gewone pad en de bruine kikker. Voor de algemene soorten geldt een vrijstelling van de Wet natuurbescherming. Verder geldt wel de zorgplicht, waarbij alle handelingen die nadelige gevolgen veroorzaken achterwege gelaten moeten worden (artikel 1.11 Wnb). Indien dit niet mogelijk is moeten maatregelen worden genomen om negatieve effecten te beperken of ongedaan te maken.

#### *Strikt beschermde soorten*

Uit de openbare beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat de hazelworm, kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad in de ruime omgeving van het projectgebied kunnen voorkomen. Van deze soorten worden de kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad beschermd volgens de Habitatrichtlijn (artikel 3.5 Wnb) en is de hazelworm een nationaal beschermde soort (artikel 3.10 Wnb). Aanwezigheid van de amfibieën kan echter op voorhand worden uitgesloten aangezien het projectgebied geen aquatische elementen en zandige plekken bevat. Aanwezigheid van de hazelworm kan ook op voorhand worden uitgesloten aangezien het projectgebied geen geschikt leefgebied is voor deze soort.

### **Vlinders**

Uit de openbare beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat de nationaal beschermde grote vos en grote weerschijnvlinder voorkomen in de omgeving van het projectgebied (artikel 3.10 Wnb).

De grote vos is een zeldzame, migrerende vlinder die haar eitjes legt rond de bovenste takken van hoogopgaande bomen. In Nederland voorzien iepen in 96% van de gevallen in de voortplantingsplaatsen van grote vossen. Sommige wilgensoorten, de pruim en de zoete kers vullen de overige 4% op (Nederlands Soortenregister, 2022). De soort overwintert als vlinder in oude, houten schuren, in holle bomen en tussen houtstapels. De houtopstand op het braakliggende terrein bevat zoete kersen, maar deze zijn jong en niet hoogopgaand. Negatieve effecten op de voortplantings- en overwinteringslocaties kunnen worden uitgesloten.

De grote weerschijnvlinder gebruikt de boswilg en grauwe wilg als waardplant en komt voornamelijk voor rond oude, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of bossen langs beekdalen (De Vlinderstichting, 2022). Het projectgebied vormt geen geschikte voorplantingshabitat voor de grote weerschijnvlinder omdat er geen waardplanten aanwezig zijn. Negatieve effecten op de grote weerschijnvlinder zijn uitgesloten.

Ook werd de atalanta aangetroffen tijdens het veldbezoek. Voor deze soort geldt echter geen ontheffingsplicht.



**Overige beschermde diersoorten**

Uit de openbare beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat de nationaal beschermde noordse witsnuitlibel en beekrombout voorkomen in de ruime omgeving van het projectgebied (artikel 3.10 Wnb). Deze libellensoorten werden niet aangetroffen tijdens het veldbezoek. Ook ontbreken aquatische elementen voor deze soorten. Negatieve effecten op de noordse witsnuitlibel en beekrombout kunnen worden uitgesloten.

**Vaatplanten**

Op basis van openbare verspreidingsgegevens zijn de strikt beschermde grote leeuwenklauw en kleine wolfsmelk in de omgeving van het projectgebied te verwachten. Het veldbezoek vond plaats tijdens de bloeiperiode van deze soorten, de soorten werden echter niet aangetroffen tijdens het veldbezoek. Negatieve effecten op de grote leeuwenklauw en kleine wolfsmelk zijn daarom uitgesloten.

Algemene planten die tijdens het veldbezoek werden aangetroffen in het projectgebied zijn gewone braam, gewone vlier, grote brandnetel, hazelaar, hulst, koraalbes, krent, laurier, laurierkers, pijlriet, ruwe den, stalkears, veldesdoorn, vlasbekje, winterlinde, wilde liguster, wilde lijsterbes, zoete kers, zachte berk, zomereik en zure kers. Voor deze soorten geldt echter geen ontheffingsplicht.

### 5.3 Samenvatting

Onderstaande tabel geeft de soorten die (mogelijk) aanwezig zijn weer, de effecten waar ze last van hebben en eventuele vervolgstappen die genomen moeten worden.

Soortgroep	Soort(en)	Aanwezigheid	Mogelijk effect	Opmerkingen
<b>Vleermuizen</b>	Verblijfplaatsen boom-bewonende soorten	Nee	Nee	-
	Verblijfplaatsen gebouwbewonende soorten	Mogelijk	Verstoring en beschadiging verblijfplaatsen	Nader onderzoek nodig
	Foerageergebieden	Nee	Nee	-
	Vliegroutes	Nee	Nee	-
<b>Grondgebonden zoogdier-soorten</b>	Buzning, wezel en hermelijn	Mogelijk	Verstoring of verdwijnen rust- of verblijfplaatsen	Nader onderzoek nodig
	Algemene soorten	Mogelijk	Nee*	-
<b>Vogels</b>	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
	Algemene soorten	Mogelijk	Verstoring nestplaatsen	Werken buiten het vogelbroedseizoen
<b>Reptielen en amfibieën</b>	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
	Algemene soorten	Mogelijk	Nee*	-
<b>Vlinders</b>	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
<b>Overige diersoorten</b>	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
<b>Vaatplanten</b>	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-

\*Er dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.

## 6 CONCLUSIE

### 6.1 Conclusies soort- en gebiedsbescherming

Er is onderzoek gedaan naar de mogelijke effecten van het project op vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde dier- en plantensoorten (Wnb). Daarnaast zijn de mogelijke effecten op beschermde natuurgebieden onderzocht. In het projectgebied zijn potentiële verblijfsfuncties van beschermde soorten geconstateerd. Deze worden in dit hoofdstuk verder toegelicht.

#### **Gebiedsbescherming**

##### *Natura 2000*

Gezien het type werkzaamheden en de ligging van het projectgebied ten opzichte van de Natura 2000-gebieden zijn er geen negatieve effecten als oppervlakteverlies, versnippering, verontreiniging, verdroging, optische verstoring en verstoring door trilling, geluid en mechanische effecten. Door het gebruik van werktuigen kunnen er wel indirecte gevolgen zijn door stikstofdepositie vanuit de lucht. Omdat elf Natura 2000-gebied op minder dan 10 km afstand van het projectgebied liggen vindt er mogelijk stikstofdepositie plaats op stikstofgevoelige habitattypen van dit gebied. Aangezien het nieuwe elektriciteitsgebouw onbemand zal zijn, is er in de toekomstige situatie geen sprake van een toename van het aantal verkeersbewegingen. In de gebruiksfase vindt dus geen toename van stikstofemissie plaats. Een AERIUS-berekening zal daarom alleen benodigd zijn voor de aanlegfase.

##### *Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone*

Het projectgebied ligt op circa 260 meter afstand van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en op circa 23 meter afstand van de Groene Ontwikkelingszone (GO). Gezien de ligging buiten deze gebieden worden de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van het GNN en de GO bij de werkzaamheden niet aangetast.

##### *Houtopstanden*

De te kappen houtopstand heeft een oppervlakte van meer dan 10 are. Een meld- en herbepantingsplicht is daarom van toepassing.

#### **Soortbescherming**

Van een aantal soorten is de aanwezigheid in het projectgebied niet uit te sluiten. Hieronder wordt per soort ingegaan op de bescherming en de mogelijke effecten die zij kunnen ondervinden door de werkzaamheden.

#### *Gebouwbewonende vleermuizen*

Tijdens het veldbezoek zijn ruimtes onder de boeiboorden van het elektriciteitsgebouw aangetroffen die gebouwbewonende vleermuizen schuilmogelijkheid kunnen bieden. Verblijfsplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen kunnen daarom aanwezig zijn. Alle vleermuissoorten vallen onder de Habitatrichtlijn en zijn beschermd volgens artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Hierdoor is het verboden om de soorten opzettelijk te doden of vangen (artikel 3.5 lid 1 Wnb), opzettelijk te verstoren (artikel 3.5 lid 2 Wnb) of de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of vernielen (artikel 3.5 lid 4 Wnb). De sloop van de bebouwing zou kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming als deze als verblijfplaats fungeert voor vleermuizen. De aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing moet daarom nader worden onderzocht.

#### *Bunzing, hermelijn en wezel*

Van de bunzing, hermelijn en wezel is de aanwezigheid in het projectgebied niet uit te sluiten. Tijdens het veldbezoek is het braakliggend terrein geschikt bevonden door de aanwezigheid van dicht struikgewas en braamstruweel. Hierdoor kunnen negatieve effecten op de kleine marterachtigen niet worden uitgesloten. De bunzing, hermelijn en wezel zijn nationaal beschermd en zijn in de provincie Gelderland niet vrijgesteld. Hierdoor is het verboden om de soorten opzettelijk te vangen of doden (artikel 3.10 lid 1a Wnb) en hun vaste verblijf- of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen (artikel 3.10 lid 1b Wnb). Nader onderzoek naar de bunzing, hermelijn en wezel is daarom noodzakelijk.

#### *Algemene soorten*

Het kan zijn dat er tijdens de werkzaamheden algemene diersoorten op het perceel voorkomen. Bij het uitvoeren van werkzaamheden moet de algemene zorgplicht in acht worden genomen (artikel 1.11 Wnb). Handelingen die nadelige effecten hebben, moeten zoveel mogelijk worden voorkomen. Indien dit niet mogelijk is, moeten maatregelen worden genomen om negatieve effecten te beperken of ongedaan te maken. Overigens moeten de werkzaamheden plaatsvinden buiten het vogelbroedseizoen omwille de aanwezigheid van algemene broedvogelsoorten.

## **6.2 Nader onderzoek**

Gelet op de geschiktheid van het projectgebied voor gebouwbewonende vleermuizen, bunzing, wezel en hermelijn is nader onderzoek noodzakelijk om de daadwerkelijke functie van het projectgebied voor deze soorten te kunnen bepalen. Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtredingen van de Wet natuurbescherming aan de orde zijn bij de sloop van het elektriciteitsgebouw en de gedeeltelijke kap van de houtopstand. Hieronder wordt per soort ingegaan op de uitvoering van het nader onderzoek.

### *Gebouwbewonende vleermuizen*

Het nader onderzoek dient uitgevoerd te worden conform het vleermuisprotocol 2021 (Vleermuisvakbeeraad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2021). Voor gebouwbewonende soorten worden de onderzoeksmethoden van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger aangehouden, waarbij ook andere vleermuissoorten kunnen worden aangetoond. Dit houdt in dat de volgende onderzoeken uitgevoerd dienen te worden in de periode van 15 mei t/m 30 september:

- Kraamverblijven: Twee onderzoeksrondes (15 mei - 15 juli) met een tussenperiode van minimaal tien dagen, waarvan minimaal één onderzoeksrunde moet plaatsvinden in juni;
- Zomerverblijven: Twee onderzoeksrondes (15 mei - 15 juli) met een tussenperiode van minimaal tien dagen;
- Paarverblijven: Twee onderzoeksrondes (15 aug - 1 okt) met een tussenperiode van minimaal tien dagen, waarvan minimaal één onderzoeksrunde moet plaatsvinden rond middernacht.
- Massawinterverblijven: Twee onderzoeksrondes (1 aug - 10 sep) met een tussenperiode van minimaal tien dagen. Dit onderzoek kan gecombineerd worden uitgevoerd met het onderzoek naar paarverblijven.

### *Bunzing, hermelijn en wezel*

Het nader onderzoek naar de bunzing, hermelijn en wezel wordt gecombineerd uitgevoerd conform de 'Brochure Soortenbescherming in Overijssel' (Veldman & Troost, 2019) en 'Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming' (Bouwens, 2017). Het onderzoek vindt plaats in de periode waarin kleine marterachtigen het meest actief zijn. Dit is van maart tot en met september. Onderzoek naar deze soorten vindt plaats aan de hand van een combinatie van onderzoeksmethoden, namelijk met een cameraval, sporenbus en marterbox. Om aanwezigheid van de soorten aan te kunnen tonen worden deze materialen gedurende zes weken tijdens de actieve periode geplaatst in de buurt van het dichte struikgewas en braamstruweel.

## 7 LITERATUURLIJST

### 7.1 Referenties

- BIJ12 (2022). *Kennisdocument Huismus, Passer domesticus, versie 2.0, juli 2022*. Utrecht, Nederland: BIJ12.
- BIJ12 (2017<sup>a</sup>). *Kennisdocument Buizerd, Buteo buteo, versie 1.0, juli 2017*. Utrecht, Nederland: BIJ12.
- BIJ12 (2017<sup>b</sup>). *Kennisdocument Kerkuil, Tyto alba, versie 1.0, juli 2017*. Utrecht, Nederland: BIJ12.
- BIJ12 (2017<sup>c</sup>). *Kennisdocument Roek, Corvus frugilegus, versie 1.0, juli 2017*. Utrecht, Nederland: BIJ12.
- BIJ12 (2017<sup>d</sup>). *Kennisdocument Steenuil, Athene noctula, versie 1.0, juli 2017*. Utrecht, Nederland: BIJ12.
- Bouwens, S. (2017). *Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming*. 's-Hertogenbosch, Nederland: Zoogdiervereniging Nederland en Provincie Noord-Brabant
- De Vlinderstichting (2022). *Grote weerschijnvlinder, Apatura iris*. Geraadpleegd op 29 augustus 2022 via <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders/overzicht-vlinders/details-vlinder/grote-weerschijnvlinder>
- Nederlands Soortenregister (2022). *Grote vos, Nymphalis polychloros*. Geraadpleegd op 29 augustus 2022 via [https://www.nederlandsesoorten.nl/linnaeus\\_ng/app/views/species/nsr\\_taxon.php?id=168189&cat=152](https://www.nederlandsesoorten.nl/linnaeus_ng/app/views/species/nsr_taxon.php?id=168189&cat=152)
- Netwerk Groene Bureaus (2017). *Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017)*. Geraadpleegd op 29 augustus 2022 via <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen/protocollen-vis-amfibie-reptiel-voegel>
- Rijksoverheid (2021). *Wijzigingswet Wet natuurbescherming en Omgevingswet (stikstofreductie en natuurverbetering)*. 's-Gravenhage, Nederland: Rijksoverheid.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (2020). *De roek wordt heen en weer gejaagd*. Geraadpleegd op 29 augustus 2022 via <https://www.sovon.nl/nl/actueel/nieuws/de-roek-wordt-heen-en-weer-gejaagd>
- Provincie Gelderland (2018). *Omgevingsvisie Gaaf Gelderland*. Arnhem, Nederland: Provincie Gelderland.
- Provincie Gelderland (2022). *Geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland (februari 2022)*. Arnhem, Nederland: Provincie Gelderland.
- Provincie Gelderland (2021). *Toelichting aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming (Wnb), Hoofdstuk 3 soorten*. Arnhem, Nederland: Provincie Gelderland.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging (2021). *Vleermuisprotocol 2021, maart 2017*. Geraadpleegd op 29 augustus 2022 via <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>

Veldman, J. & Troost, C. (2019). *Brochure Soortenbescherming in Overijssel: Bunzing, egel, hermelijn en wezel*. Zwolle, Nederland: Provincie Overijssel

Vogelbescherming Nederland (2022<sup>a</sup>). *Ransuil*. Geraadpleegd op 29 augustus 2022 via <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/ransuil>

Vogelbescherming Nederland (2022<sup>b</sup>). *Sperwer*. Geraadpleegd op 29 augustus 2022 via <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/sperwer>

Zoogdierversamenleving (2022<sup>a</sup>). *Das*. Geraadpleegd op 29 augustus 2022 via <https://www.zoogdierversamenleving.nl/zoogdiersoorten/das>

Zoogdierversamenleving (2022<sup>b</sup>). *Eekhoorn*. Geraadpleegd op 29 augustus 2022 via <https://www.zoogdierversamenleving.nl/zoogdiersoorten/eekhoorn>

Zoogdierversamenleving (2022<sup>c</sup>). *Steenmarter*. Geraadpleegd op 29 augustus 2022 via <https://www.zoogdierversamenleving.nl/zoogdiersoorten/steenmarter>

## 7.2 Gebruikte websites

[www.floron.nl](http://www.floron.nl)

[www.pdok.nl](http://www.pdok.nl)

[www.ravon.nl](http://www.ravon.nl)

[www.verspreidingsatlas.nl](http://www.verspreidingsatlas.nl)

[www.waarneming.nl](http://www.waarneming.nl)

[www.zoogdierversamenleving.nl](http://www.zoogdierversamenleving.nl)

## 7.3 Overige geraadpleegde bronnen

Dietz, C. & Kiefer, A. (2016). *Bats of Britain and Europe*. Londen, Verenigd Koninkrijk: Bloomsbury Publishing.

Jędrzejewski, W. & Sidorovich, V. (2010). *The art of tracking animals*. Białowieża, Polen: Mammal Research Institute Polish Academy of Sciences Białowieża.

Svensson, L., Mullarney, K. & Zetterström, D. (2009). *Birds of Europe* (2e ed.). Londen, Verenigd Koninkrijk: HarperCollins Publishers.

Tolman, T. & Lewington, R. (2008). *Collins Butterfly Guide: The Most Complete Guide to the Butterflies of Britain and Europe*. Londen, Verenigd Koninkrijk: HarperCollins Publishers.

Vogelbescherming Nederland & Stichting Veldonderzoek Flora en Fauna (2007). *Topografische atlas voor flora en fauna van Nederland* (1e ed.). Papendrecht, Nederland: Mouthaan Grafisch Bedrijf.

